

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 481/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej AS Legal s.r.o., Hlučínska 1, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave (pôvodne Krajského súdu v Bratislave) v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/173/2019 a sp. zn. BA-5S/193/2019 (pôvodne sp. zn. 5S/173/2019 a sp. zn. 5S/193/2019) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/173/2019 a sp. zn. BA-5S/193/2019 (predtým Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5S/173/2019 a sp. zn. 5S/193/2019) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Správnemu súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/173/2019 a sp. zn. BA-5S/193/2019 konal bez zbytočných prieťahov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **2 500 eur**, ktoré jej **je** Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

- Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 481/2024-14 z 3. septembra 2024 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky,

ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Správneho súdu v Bratislave (ďalej len „správny súd“) v konaniach označených v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal správne mu súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznal jej primerané finančné zadostučinenie v sume 6 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a obsahu spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľka 18. júla 2019 podala na Krajskom súde v Bratislave (pôvodne príslušný na konanie do 31. mája 2023) správnu žalobu podľa § 177 a nasl. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), ktorou sa domáha preskúmania rozhodnutí žalovanej v 1. rade Slovenskej obchodnej inšpekcie č. SK/0622/69/2015 OK z 9. januára 2019 a žalovaného v 2. rade Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 18373/2019-3030-36782 zo 14. júna 2019 o uložení pokuty za neoprávnený odber plynu. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľka upriamuje pozornosť ústavného súdu na to, že napadnuté konanie ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá takmer 5 rokov, pričom vo veci nebolo nariadené ani jedno pojednávanie, dokazovanie žiadnym spôsobom nepokročilo a súd nevykonával žiadne úkony. Zdôrazňuje, že pre prieťahy v súdnom konaní neexistujú žiadne objektívne dôvody či procesné zavinenie sporových strán. V napadnutom konaní po podaní správnej žaloby boli realizované jediné procesné úkony, a to výzvy sporovým stranám na vyjadrenie, či súhlasia s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania. Sťažovateľka písomným podaním z 23. decembra 2020 správne mu súdu oznámila, že súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania. Výšku požadovaného primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľka odôvodňuje doterajšou dĺžkou sporu s poukazom na absolútnu nečinnosť správneho súdu od decembra 2020 až dosiaľ.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka namieta neprimeranú dĺžku napadnutého konania v dôsledku absolútnej nečinnosti správneho súdu, keďže od začatia napadnutého konania v roku 2019 sa úkony súdu obmedzili iba na úkony doručovania žaloby a výzvy stranám sporu, či súhlasia s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

4. Správny súd vo vyjadrení k obsahu ústavnej sťažnosti sp. zn. 1SprV/226/2024 z 22. júla 2024, o ktoré ho požiadal ústavný súd ešte vo fáze jej predbežného prerokovania [v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], poukázal na zmeny v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva a pripojil stanovisko zákonného sudcu, ktorému bol súdny spis pridelený v zmysle Rozvrhu práce Správneho súdu v Bratislave na rok 2023 v znení dodatkov č. 1 – 4. Zákonný sudca, uvádzajúc chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní, poukázal na to, že v senáte 6S je

k dnešnému dňu 976 vecí, senát pracoval v zložení 2 stálych členov senátu a zastupujúcej predsedníčky senátu počas obdobia takmer jedného roka (od 1. júna 2023). Upriamil pozornosť na to, že medzi prerozdelenými spismi v senáte sú aj také právne veci, ktoré bolo nevyhnutné rozhodovať prednostne, keďže bol správny žalobám v predmetných právnych veciach priznaný odkladný účinok. Uviedol, že pri nariaďovaní ústnych pojednávanií alebo termínov verejných vyhlásení rozsudkov mali prednosť veci, ktoré napadli na správny súd časovo skôr ako predmetná vec alebo boli v systéme sledovania. Predmetnej veci v súčasnosti stále predchádzajú iné skôr napadnuté veci.

4.1. Predsedníčka správneho súdu poukázala na to, že časová náročnosť rozhodovania je aspektom, ktorý žiada ústavný súd zohľadniť. Správny súd má z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 33 miest sudcov, z ktorých 30 je aktívnych. Tiež doplnila, že k 1. júnu 2023 správny súd prevzal 5766 nerozhodnutých vecí zo správnych kolégií Krajského súdu v Bratislave, Trnave a Nitre.

4.2. Po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) správny súd listom sp. zn. 1SprV/226/2024 z 13. septembra 2024 oznámil, že trvá na svojom pôvodnom vyjadrení k ústavnej sťažnosti a nepovažuje za potrebné sa k veci ďalej vyjadrovať.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Povinnosť správneho súdu a jeho sudcu konať rýchle a hospodárne podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp správneho súdneho konania v § 5 ods. 7 SSP a povinnosť konať bez prietahov aj v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý je premietnutý aj do § 5 ods. 1 SSP. Správny súd je teda povinný postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným prietahom, konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb a určovať poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne (§ 5 ods. 7 SSP). Navyše podľa § 103 ods. 1 prvej a druhej vety SSP ak sa konanie začalo, postupuje v ňom správny súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie rozhodnutá. Správny súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci konania nečinní. Správny súd podľa týchto zásad v napadnutom konaní nepostupoval dôsledne.

8. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade

s doterajšou judikatúrou [I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť vecí, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

9. Ústavný súd dáva do pozornosti, že aplikácia ním posudzovaných kritérií je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že súd bol celkovo nečinný a vo veci neuskutočnil žiadne úkony (I. ÚS 135/2023).

10. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti vecí, predmetom napadnutého konania je správna žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Podľa názoru ústavného súdu vec nevykazuje ani právnu, ani skutkovú zložitosť, keďže skutkový stav vecí je v podstate ustálený už v administratívnom konaní a nevyžaduje si komplikované dokazovanie, lebo správny súd v zásade vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy (§ 197 SSP). V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania.

11. Čo sa týka postupu správneho súdu, ten po podaní správnej žaloby 18. júla 2019 realizoval len nevyhnutné procesné úkony spojené s podaním správnej žaloby a procesné úkony doručovania podľa § 105 – § 106 SSP. Po predložení administratívneho spisu žalovaným 11. októbra 2020 ostal správny súd bezdôvodne nečinný po dobu jedného roka, hoci 4. decembra 2020 vyzval strany sporu, aby oznámili, či súhlasia s rozhodnutím vecí bez nariadenia pojednávania. Absolútnu nečinnosť správneho súdu možno vidieť od decembra 2020 až do podania ústavnej sťažnosti sťažovateľkou, a to aj po pridelení vecí terajšej zákonnej sudkyňi v júni 2023 v súvislosti s prechodom súdництва z krajského súdu na správny súd k 1. júnu 2023 (k tomu bližšie bod 4 odôvodnenia tohto nálezu). Overením aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd zistil, že správny súd 10. septembra 2024 vo veci rozhodol rozsudkom, ktorým zrušil rozhodnutie žalovaného č. 18373/2019-3030-36782 zo 14. júna 2019 a vec mu vrátil na nové konanie (§ 191 ods. 4 SSP). Možno tak uzavrieť, že zo strany správneho súdu došlo krátko po podaní ústavnej sťažnosti k obnoveniu plynulosti konania a vydaniu meritórneho rozhodnutia, avšak ani táto skutočnosť nemôže v kontexte celkovej dĺžky doterajšieho konania zvrátiť závery ústavného súdu o tom, že správny súd postupoval v rozpore s požiadavkou rýchlosti a hospodárnosti konania.

12. V súvislosti s obranou správneho súdu ústavný súd napriek pochopeniu organizačných a personálnych ťažkostí pripomína, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v kontexte ustálenej rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva ani rozhodovacej praxe ústavného súdu v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní. Ústavný súd vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na to, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64).

13. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy spočívajúce v absolútnej nečinnosti správneho súdu a predtým krajského súdu, ktorými došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd prikázal správne súdu konať v ňom bez zbytočných prietahov (body 1 a 2 výroku tohto nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

14. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za vhodné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie, majúc pritom na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal aj zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

15. Pri ustálení sumy primeraného finančného zadosťučinenia priznaného sťažovateľke ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania vedeného pred správnym súdom (od 18. júla 2019) v trvaní piatich rokov a jeho pretrvávajúcu absolútnu nečinnosť od decembra 2020 až do septembra 2024, pričom zohľadnil aj enormnú zaťaženosť správneho súdu a personálnu poddimenzovanosť po jeho vzniku hraničiacu s jeho schopnosťou zabezpečiť v relevantnom čase riadny chod správneho súdu [IV. ÚS 471/2012 (ZNaU č. 29/2013)]. Vzhľadom na uvedené rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 2 500 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

16. Ústavný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré právna zástupkyňa sťažovateľky bližšie nešpecifikovala (ani nepreukázala, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty), vo výške 713,96 eur (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 343,25 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 13,73 eur, t. j. spolu 713,96 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Ústavný súd v súvislosti s náhradou trov konania pred ústavným súdom pripomína, že zákon o ústavnom súde právo na náhradu trov konania nestavia do nárokovateľnej polohy, ako to je v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). A ústavný súd tak disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022).

17. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu